

8. משרד הפנים

פעולות חביקורת

א. נבדקו קופות דמי המחזור, קופות ההכנסות וההוצאות הארגוניות במשרד הראשי, במחלקות שונות של המשרד ואצל קציני המחוז.

עסקנו גם בבדיקת דרכי הדפסת תעודות הזהות וחלוקתן. במסגרת חביקורת על האגף לשלטון עצמי דרשנו להגביר את ההדרכה ברשויות המקומיות, במיוחד ברשויות החדשות, הזקוקות לכך ביותר.

ב. נקבע שהאגף לשלטון עצמי ומשרדי קציני המחוז לא נהגו לתת קבלות רשמיות על כספים שקיבלו. אחרי דרישתנו ניתנו הוראות לתיקון הליקוי הזה.

ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי

א. המחלקה למרשם התושבים.

חביקורת במחלקה למרשם התושבים קבעה את הליקויים

הבאים:

(1) נמצאו ליקויים ברישום על חלוקת 571,942 פנקסי

זהות לאוכלוסיה לקראת הבחירות לכנסת הראשונה.

(2) מידת השמירה על תעודות הזהוי וחשאלונים מבחינת

הבטחון לא היתה מספקת.

(3) לא היתה קיימת כרטיסייה מרכזית של התושבים,

שתשמש מקור של ידיעות סטטיסטיות לא רק למחלקה זו,

אלא גם לצורכי כל המשרדים והמוסדות הממשלתיים.

(4) למעלה מ-50,000 שפסי הודעה על שינוי כתובתם

של העולים, שנשלחו למרכז שבקריה ע"י המשרדים

המחוזיים, היו מונחים בלי טיפול ורישום נאות.

(5) הוצאות משכורתם של העובדים הזמניים, ביניהם

של אלה שעבדו בקביעות אף שנה תמימה, נזקפו לסעיפי

פעולות הוצאת תעודות זהוי במקום לסעיף "משכורת".

ב. אישור תקציביון של הרשויות המקומיות.

על הרשות המקומית להכין את תקציבה בזמן כזה, שעוד

לפני התחלתה של תקופת התקציב יהיה סיפק בידי משרד הפנים

לאשרו, אף אם יהיה צורך לשם כך בעיון נוסף ע"י הרשות המקומית.

חובה זו מוטלת על הרשויות המקומיות בתוקף החוק (ראה גם להלן,

פרק רביעי, "הרשויות המקומיות", סעיף 7). אם אין הרשות

המקומית ממלאת חובתה זו, על שר הפנים להשתמש בסמכויות הפיקוח

המוקנות לו, כדי לאפשר קביעת תקציב לאותה הרשות בדרכים

אחרות (ביחוד בתוקף סעיפים 61 - 62 לפקודת העיריות 1934,

וסעיף 10 לפקודת המועצות המקומיות 1941).

בדו"ח השנתי מס. 1 (חלק ב', פרק שישי, עמוד 135)

הערנו על האיחורים, שחלו בעריכת התקציבים ובאישורם. גם בשנה

הנסקרת הוצעו ואושרו תקציבים באיחור רב, הן מסיבת הגשתם

המאוחרת על ידי הרשויות המקומיות והן מסיבת הטיפול הממושך

על ידי האחראים במשרד הפנים ובמינהלי המחוזות. רוב התקציבים

אושרו במחצית השנייה של שנת הכספים, אחרים - אפילו בשנת

הכספים הבאה.

הפנינו את תשומת לבו של משרד הפנים לאיחורים אלו,

וב-29 בנובמבר 1951 הורה שר הפנים לממונים על המחוזות להזכיר

את הרשויות המקומיות, שאם יגישו את תקציביהן עד 15 בדצמבר^{לא}

1951, ישתמשו הממונים בסמכות לקביעת תקציב בדרך אחרת.

ג. טיפול בהצעות לחוקי עזר.

קבענו שהטיפול בהצעות השונות לחוקי עזר, תיקונים ותקנות, המוגשות למשרד הפנים ע"י הרשויות המקומיות, היה ממושך למדי. בגלל ההשחיות האלה נהגות רשויות מקומיות להפעיל לעתים את חוקי העזר המוצעים בלא להמתין עד אישורם או דחייתם ע"י שר הפנים.

9. משרד התחבורה - התעבורה בדרכים - משרדי הרישוי

פעולות הביקורת

א. הביקורת במשרדי הרישוי ירושלים, תל אביב וחיפה, שתפקידם בדיקת כלי רכב ומתן רשיונות, עסקה בין השאר בשאלות הבאות:

- (1) היסודות החוקיים לביצוע הפעולות;
- (2) המבנה הארגוני של המשרדים וסדרי הטיפול בקהל;
- (3) גביית המסים.

ב. במשך שנת הכספים 1950/51 הוכנסו שיפורים בהנהלת החשבונות על ידי הנהגת טופס לדין וחשבון חודשי סטטיסטי-כספי המקל על עבודת הקופאי ומנהלי החשבונות.

ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי

א. חלקן של עיריות בדמי רשיונות לכלי רכב.

לפי פקודת התעבורה בדרכים, הרשות בידי הממשלה להעביר לעיריות חלק מדמי הרשיונות, שנגבו מבעלי כלי רכב. בזמן המנדט נהגו להעביר 50% מההכנסה לעיריות.

המפקח על התעבורה בדרכים לא נתן להעביר את החלק מדמי הרשיונות לעיריות החדשות, כגון חולון, ראשון לציון, ורחובות וכן לעיריית תל אביב במידה שדמי הרשיונות נגבו מתושבי יפו.

יש נימוקים בעד החצעה לבטל את הנוהל של הפרשת תשלומים לעיריות מהכנסות דמי הרישוי. אך כל זמן שנוהל זה קיים, יש לשמור על שוויון בין כל העיריות.

ב. חוסר השגחה בעת שקילת כלי הרכב.

חשיבות רבה נודעת למשקלן של מכוניות המשא לשם קביעת המטען המורשה ולקביעת שיעור המסים שעל בעל המכונית לשלם בזמן הרישוי. לכן הכרחי הוא, שבוחן משרד הרישוי יחיה נוכח בזמן השקילה של מכוניות אלו. בניגוד לכך, שוקלים בהעדרו.